

Chambre des Représentants		Kamer der Volksvertegenwoordigers	
Session de 1929-1930	N° 362		Zittingsjaar 1929-1930
PROJET DE LOI, N° 155	SÉANCE du 4 juillet 1930	VERGADERING van 4 Juli 1930	WET-ONTWERP N° 155

PROJET DE LOI
relatif à la conservation des monuments et des sites.

RAPPORT
FAIT AU NOM DE LA SECTION CENTRALE (1).
PAR M. de PIERPONT.

MADAME, MESSIEURS,

Le projet de loi relatif à la conservation des monuments et des sites, tel qu'il a été voté par le Sénat, tend à réaliser le vœu si fréquemment exprimé en des congrès et assemblées de sauvegarder et de mettre définitivement à l'abri de déprédations le riche patrimoine d'art, de monuments et de sites admirables que nous ont légués les siècles ou dont la nature a paré notre sol.

Les souvenirs du passé enorgueillissent un peuple et contribuent à sa renommée; c'est un devoir pour l'Etat de les protéger et de les défendre, car ils auréolent merveilleusement le visage de la Patrie.

L'efficacité d'une loi qui intervient en semblable matière apparaîtra surtout si elle permet à l'autorité d'agir avec une extrême rapidité en vue d'empêcher sur-le-champ, soit un propriétaire, soit une administration, d'accomplir un acte irréparable de destruction ou de détérioration. Trop souvent nous avons été les témoins, sans qu'une force quelconque put utilement s'y interposer, de véritables crimes qui ont fait disparaître à jamais, par ignorance, manque de sens esthétique, mercantilisme, parfois même mauvaise volonté, de précieux vestiges se rapportant aux pages les plus émouvantes de notre histoire, ou enlaidi les plus prestigieux paysages des Ardennes ou du Littoral.

L'article 12 du projet de loi qui vous est soumis donne à cette fin une sécurité très grande puisqu'il stipule que « dès l'instant où le Gouvernement notifie au propriétaire d'un monument ou d'un site qu'une proposition de classement est à l'examen, tous les effets du classement s'appliquent *provisoirement* aux immeubles visés pendant une durée de six mois à partir de cette notification ». Durant ce laps de temps le pouvoir compétent pourra aisément, sans que le monument ou le site se trouve encore menacé, rechercher si celui-ci présente un intérêt réel au point de

(1) La Section centrale était composée de MM. Hallet, président, de Pierpont, de Liedekerke, Poncelet, van den Corput, Raemdonck, Delacollette.

WETSONTWERP
op het behoud van Monumenten en Landschappen.

VERSLAG
NAMENS DE MIDDENAFDEELING (1)
UITGEBRACHT DOOR DEN HEER de PIERPONT.

MEVROUW, MIJNE HEEREN,

Het wetsontwerp tot het behoud van monumenten en landschappen, zooals het door den Senaat werd goedgekeurd, streeft er naar tot werkelijkheid te maken den wensch, zoo vaak op congressen en vergaderingen uitgedrukt, om het rijke erfdeel van kunstschaten, monumenten en mooie landschappen, dat ons de eeuwen hebben nagelaten of waarmede de natuur onzen bodem heeft versierd, voor goed tegen vernieling te beschermen.

De herinneringen uit het verleden zijn de trots van een volk en bevorderen zijne faam; voor den Staat is het een plicht deze herinneringen te beschermen en te verdedigen, want zij omstralen met een gloriekrans het aanschijn des Vaderlands.

Eene wet op dit gebied zal vooral doeltreffend blijken, indien zij de overheid toelaat snel op te treden om dadelijk een eigenaar of een bestuur te beletten eene onherstelbare daad van vernieling of verminking te plegen. Al te vaak waren wij de machteloze getuigen van werkelijke misdaden wolke, uit onwetendheid, — bij gebrek aan schoonheidsgevoel, — uit winstbejag, soms zelfs uit moedwil, voor immer de kostbare sporen deden verdwijnen van de roerendste bladzijden onzer geschiedenis, of welke de prachtigste landschappen van onze Ardennen of onze kust hebben bedorven.

Artikel 12 van het U voorgelegde wetsontwerp waarborgt hier echte groote veiligheid waar het bepaalt: « van stonden aan dat de Regeering ter kennis brengt van de belanghebbenden, dat een voorstel tot rangschikking onderzocht wordt, zijn al de uitwerkselen der rangschikking *voorloopig* van loepassing op de bedoelde onroerende goederen, gedurende een tijdvak van zes maanden, ingaande op den dag der kennisgeving ». Gedurende dit tijdsverloop, heeft de bevoegde overheid den tijd om, zonder dat het monument of het landschap nog bedreigd zij, na te sporen

(1) De Middenafdeeling bestond uit de heeren Hallet, voorzitter, de Pierpont, de Liedekerke, Poncelet, van den Corput, Raemdonck, Delacollette.

vue architecturale, historique, scientifique, folklorique ou pittoresque.

Mais ce but étant atteint, le droit de propriété, droit naturel et constitutionnel, ne peut être compromis par les conséquences d'une loi que nous considérons cependant de salut public. « Nul ne peut être privé de sa propriété, stipule l'article 11 de la Constitution, que pour cause d'utilité publique, dans les cas et de la manière établie par la loi et moyennant une juste et préalable indemnité ». Les auteurs du projet n'ont pas hésité à affirmer ces principes constitutionnels en s'efforçant d'entourer l'application de cette législation nouvelle et particulièrement délicate de toutes les garanties assurées au propriétaire en matière d'expropriation pour cause d'utilité publique.

Les conséquences de la loi sont toutes autres cependant suivant qu'il s'agit de monuments ou de sites. L'honorable Ministre des Sciences et des Arts, dans l'exposé des motifs donne à ce sujet des précisions : « La restriction apportée, dit-il, aux droits du propriétaire d'un monument classé consiste seulement dans l'obligation de n'en point modifier l'aspect extérieur et même de le conserver intact. D'ordinaire cela n'entraînera aucun dommage pour le propriétaire, aucune moins-value de l'immeuble. Bien au contraire, le classement d'un site pourra avoir pour conséquence l'interdiction de bâtir, de planter, de faire des travaux de terrassement, d'améliorer le fonds, toutes restrictions de nature à causer des dommages considérables, à diminuer notablement la valeur du fonds, même peut-être à la réduire presque à rien. Classez, par exemple, une bande de dunes, située le long de la mer, avec interdiction de bâtir, que vaut encore ce terrain, qui, sans le classement, eût été sans doute vendu à un prix élevé ? Ajoutons, que le propriétaire d'un monument peut trouver une large compensation à l'atteinte que le classement porte à ses droits dans les avantages positifs que lui offre le projet de loi, savoir l'intervention pécuniaire des pouvoirs publics dans l'entretien et la réparation du monument classé. Mais on ne voit pas quel avantage du même genre le Gouvernement pourrait offrir aux propriétaires d'immeubles compris dans un site classé. »

Le débat très approfondi qui s'est produit au Sénat lors de la discussion du projet de loi a permis à l'honorable Ministre des Sciences et des Arts de définir clairement la différence entre une servitude légale qui, dans la plupart des cas, ne donne pas lieu à indemnisation parce qu'elle ne diminue pas la valeur du bien et le plus souvent même a pour effet direct ou indirect de l'augmenter : telles les servitudes qui sont la résultante de la construction d'une route, d'une voie ferrée, d'un halage; semblables servitudes sont généralement compensées par des avantages très appréciables, soit immédiats, soit prochains, et ce serait abus de leur donner droit à une indemnisation. Il en sera tout autrement des servitudes qui résulteront d'une loi sur la protection des monuments et des sites dont les conséquences seront bien plus grandes puisqu'elles peuvent nuire à pro-

of dit werkelijk van belang is ten opzichte van bouwkunde, geschiedenis, wetenschap, folklore of natuurschoon.

Is dit doel echter bereikt, dan mag het eigendomsrecht, natuurlijk en grondwettelijk recht, niet worden aangetast door de gevolgen van eene wet die wij nochtans beschouwen als vereischt door het openbaar welzijn. « Niemand kan van zijn eigendom ontzet worden dan ten algemeenen nutte, in de gevallen en op de wijze bepaald bij de wet, en mits eene billijke en vooraf betaalde schade-loosstelling ». De indieners van het ontwerp hebben zonder aarzelen deze grondwettelijke beginselen erkend, door te trachten de toepassing van de nieuwe en zoo kiesche wet te doen gepaard gaan met al de waarborgen die den eigenaar worden gegeven in zake onteigening ten algemeenen nutte.

De gevolgen van de wet verschillen nochtans zeer naar gelang het geldt monumenten of landschappen. De Minister van Kunsten en Wetenschappen zegt daaromtrent in de Memorie van Toelichting :

De beperking, toegebracht aan de rechten van den eigenaar van een gerangschikt monument, bestaat enkel in de verplichting om er het uitwendig uitzicht niet van te wijzigen en zelfs om het ongeschonden te bewaren. Gewoonlijk zal zulks niet de minste schade voor den eigenaar noch minderwaarde van het pand medebrengen. Wel integendeel, zal de rangschikking van een landschap het verbod om te bouwen, te beplanten, aardewerken uit te voeren, gronden te verbeteren, tot gevolg kunnen hebben; welke beperkingen van dien aard zijn, dat ze aanzienlijke schade, gevoelige vermindering van de waarde der gronden kunnen teweeg brengen en ze zelfs tot bijna niets kunnen herleiden. Klasseer een langs de zee gelegen duinenstrook, met verbod te bouwen, wat is die grond dan nog waard die, zonder rangschikking, waarschijnlijk tegen een zeer hoogen prijs zou verkocht geworden zijn ?

Voegen wij er aan toe, dat de eigenaar van een monument een ruime vergoeding voor de inbreuk die de rangschikking op zijn rechten maakt, kan vinden in de positieve voordeelen die het wetsontwerp oplevert, te weten, de geldelijke tegemoetkoming van de openbare machten in het onderhoud en de herstelling van een gerangschikt monument. Maar men ziet niet in welk voordeel van denzelfden aard de Regeering zou kunnen aanbieden aan de eigenaars van panden welke in een gerangschikt landschap zijn begrepen.

De grondige bespreking in den Senaat, bij de behandeling van het wetsontwerp, heeft den Minister van Kunsten en Wetenschappen gelegenheid geboden duidelijk het verschil aan te wijzen tusschen een wettelijk servituut dat, in de meeste gevallen, geen aanleiding geeft tot eenige schadevergoeding omdat het de waarde van het goed niet vermindert en meestendeels zelfs rechtstreeks of onrechtstreeks die waarde vermeerdert : zoo bij voorbeeld die welke voortvloeien uit het aanleggen van een weg, van een spoorweg, van een jaagpad; dergelijke servituten worden over het algemeen vergoed door zeer waardeerbare voordeelen, hetzij onmiddellijk, hetzij naderhand, en het zou een misbruik zijn daarvoor vergoeding te verleen. Anders zal het geseld zijn met de servituten die zullen voortvloeien uit eene wet op de bescherming van monumenten en landschappen, waarvan de gevolgen veel grooter zullen zijn, vermits zij

propriétaire au point de lui enlever presque totalement l'usage qu'il pourrait faire de son bien.

Le principe d'un droit incontestable à indemnisation en cas de préjudice fut appliqué par exemple lors de l'établissement de servitudes militaires découlant des lois du 2 avril 1873 et du 19 août 1893; tout récemment, à propos de servitudes aéronautiques, l'honorable M. De Brouckère déclarait au Sénat que « puisqu'il s'agissait de mesure prise dans l'intérêt général, l'indemnité au propriétaire pour dommage subi était due ». Il en fut de même lorsqu'une loi décréta la conservation du champ de bataille de Waterloo avec interdiction d'y bâtir et d'y planter.

C'est donc en se basant sur les principes de la Constitution, affirmés par plusieurs lois subséquentes et relatives à l'établissement de servitudes d'ordre public, que le projet de loi qui vous est soumis affirme à l'art. 7 § 1 le droit du propriétaire à une indemnité à charge de l'Etat pour le préjudice que lui occasionnent sans compensation les restrictions apportées à ses droits, et qu'il déclare que cette indemnité correspondra à la valeur vénale du préjudice.

Il est entendu que le fait de la notification à un propriétaire qu'une proposition de classement en vertu de l'article 12 est à l'examen, donne également droit, s'il y a préjudice, à indemnisation, quel que soit la suite donnée à cette proposition : ce serait le cas, par exemple, pour une construction interdite dont les matériaux seraient déjà à pied d'œuvre et ne pourraient être employés.

Il est évident aussi que la prescription, même trentenaire, ne peut être invoquée contre le propriétaire et ses ayants droit, au sujet d'indemnisation à la suite de classement.

**

D'une manière générale, votre Commission s'est ralliée à l'unanimité à l'ensemble du projet, sauf à vous proposer quelques observations qui lui ont paru devoir donner lieu à amendements :

ART. 1 et 6.

D'après le projet de loi soumis aux délibérations du Sénat, tel qu'il fut arrêté par le Comité permanent du Conseil de législation, la Commission royale des Monuments et des Sites était seule compétente pour proposer au Ministre des Sciences et des Arts le classement par arrêté royal d'un monument ou d'un site; par suite d'un amendement voté par le Sénat aux articles 1, paragraphes 1 à 6, paragraphe 1 du texte primitif, le Ministre peut aussi prendre semblable mesure sur proposition du Collège des bourgmestre et échevins de la commune sur le territoire de laquelle se trouve le monument ou le site.

Nous n'hésitons pas à croire que cet amendement donne

kunnen schaden aan den eigenaar in zoo verre, dat zij hem bijna het geheele gebruik kunnen ontnemen, dat hij van zijn goed zou kunnen maken.

Het principe van een onbetwistbaar recht op vergoeding, in geval van schade, werd namelijk toegepast bij het vestigen van krijgsmilitairen in verband met de wetten van 2 April 1873 en van 19 Augustus 1893; onlangs verklaarde de achtbare heer de Brouckère, naar aanleiding van vliegvelservituten, dat, aangezien het een maatregel ten algemeenen nutte gold, de schadeloosstelling aan den eigenaar verschuldigd was. Hetzelfde geschiedde, toen een wet besloot tot het in stand houden van het slagveld van Waterloo, met verbod er gebouwen op te richten of boomen te planten.

Het voordriggend wetsontwerp steunt dus op de principes van de Grondwet, bekrachtigd door verschillende daaropvolgende wetten betreffende de vestiging van servituten van openbare orde, wanneer het in artikel 7, paragraaf 1, het recht van den eigenaar op een vergoeding voorziet ten laste van den Staat, uit hoofde van de schade die de beperking van zijn rechten, zonder vergoeding, hem doet ondergaan, en wanneer het tevens bepaalt dat deze vergoeding moet beantwoorden aan de koopwaarde van de schade.

Er wordt overeengekomen dat wanneer bekendgemaakt wordt aan een eigenaar dat een voorstel tot rangschikking krachtens artikel 12, onderzocht wordt, zulks insgelijks recht geeft op een vergoeding, indien er schade is, welke het gevolg ook zij dat, nadien, aan het voorstel gegeven wordt : dit zou bijvoorbeeld het geval zijn voor de verboden oprichting van een gebouw waarvoor het materiaal gereed zou liggen en niet zou kunnen gebruikt worden.

Het spreekt ook van zelf dat de verjaring zelfs na dertig jaar, niettegen den eigenaar of zijn rechtverkrijgenden kan aangevoerd worden in zake van rechten op vergoeding ten gevolge van klasseering.

**

Over het algemeen, neemt uwe Commissie eenparig den tekst van het ontwerp aan; zij wenscht alleen U enkele opmerkingen voor te leggen die, naar haar inzien, aanleiding schenen te moeten geven tot amendementen.

ART. 1 en 6.

Volgens het wetsontwerp dat aan den Senaat voorgelegd werd en overeenstemde met den tekst dien het bestendig comitee van den Raad voor Wetgeving had voorbereid, was alleen de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen bevoegd om aan den Minister van Kunsten en Wetenschappen voor te stellen, bij Koninklijk besluit, een monument of een landschap te rangschikken; ten gevolge van het aannemen van een amendement door den Senaat op de artikelen 1, paragraaf 1, en 6, paragraaf 1 van den oorspronkelijken tekst, kan de Minister een dergelijken maatregel nemen, op het voorstel van het College van burgemeester en schepenen van de gemeente, op het grondgebied waarvan het monument of het landschap gelegen zijn.

Wij aarzelen niet te gelooven dat dit amendement de

à la loi une efficacité plus grande et plus immédiate, mais votre Commission estime que le Ministre des Sciences et des Arts ne peut toutefois se passer de l'avis de la Commission royale des Monuments et des Sites, préalablement à la proposition au Roi d'un arrêté de classement définitif. Toute disposition contraire pourrait donner lieu à de graves abus, le Collège des bourgmestres et échevins n'étant pas en général préparé à l'examen de questions de ce genre et pouvant se laisser influencer par tous autres mobiles que celui de sauvegarder un monument ou un site réellement digne d'être protégé par la loi.

Il y a, en tout état de cause, avantage à entourer le Ministre des Sciences et des Arts de renseignements émanant d'une Institution qui, depuis bientôt cinquante ans, s'est consacrée avec le plus complet désintéressement à l'étude de tels problèmes; l'avis de la Commission royale des Monuments et des Sites sera aussi dans ce cas pour le propriétaire une garantie contre toute application abusive de la loi.

Le délai d'un mois accordé au propriétaire pour faire valoir auprès de la Députation permanente les objections qu'il croit devoir formuler est beaucoup trop court; votre Commission propose de le porter à deux mois, et, comme conséquence, de fixer à trois mois au moins, au lieu de deux, le délai exigé entre la date de notification de l'examen d'une proposition de classement et celle de l'arrêté royal de classement.

Votre Commission estime aussi que si le Ministre des Sciences et des Arts, lorsqu'une proposition de classement lui est soumise se trouve parfaitement documenté par la Commission royale des Monuments et des Sites en ce qui concerne la valeur esthétique, architecturale, historique, scientifique ou pittoresque de l'objet, toute indication lui fait défaut, par la consultation de cet organisme, quant aux conséquences financières du classement s'il s'agit d'un monument et quant aux conséquences financières, industrielles, agricoles et forestières s'il s'agit d'un site. Votre Commission propose donc que, lorsqu'une demande de classement sera soumise à la Commission royale des Monuments et des Sites, des délégués des divers départements ministériels intéressés lui soient adjoints à titre consultatif. Semblable disposition existe dans la loi française sur la protection des monuments et des sites et elle paraît péremptoire.

Le Ministre des Sciences et des Arts doit être renseigné le plus approximativement possible sur la dépense qu'entraînera pour le Trésor le classement de tel monument ou de tel site, et il doit savoir si cet acte de protection d'un site ne compromet pas des intérêts plus importants, soit industriels, soit agricoles, soit relatifs à la bonne administration des forêts.

Les diverses modifications à l'article premier relatives à la conservation des monuments sont applicables à l'article 6 en ce qui concerne celle des sites.

wet doeltreffender maakt en op meer rechtstreeksche wijze doet ingrijpen; uwe Commissie is evenwel van gevoelen dat de Minister van Kunsten en Wetenschappen het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen moet inwinnen, vooraleer aan den Koning een besluit tot definitieve rangschikking wordt voorgelegd. Iedere bepaling in tegenovergestelde richting zou tot erge misbruiken kunnen leiden, aangezien het College van burgemeester en schepenen gewoonlijk niet voorbereid is op het onderzoek van dergelijke vraagstukken en zich kan laten beïnvloeden door andere beweegredenen dan het verlangen om monumenten en landschappen te behouden, welke werkelijk waardig zijn door de wet beschermd te worden.

In ieder geval, is er voordeel bij dat de Minister van Kunsten en Wetenschappen de inlichtingen zou inwinnen van eene Instelling die zich, sedert bijna vijftig jaren, met de grootste belangeloosheid toegelegd heeft op de studie van dergelijke vraagstukken; het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen zal ook, in dit geval, voor den eigenaar een waarborg zijn tegen ieder misbruik van de wetsbepalingen.

De termijn van een maand, welke den eigenaar gelaten wordt om eventueele bezwaren bij de Bestendige Deputatie te laten gelden is veel te kort; uwe Commissie stelt voor dezen op twee maanden te brengen, en, bijgevolg op ten minste drie, in plaats van op twee maanden, den termijn te stellen, welke moet verlopen tusschen den datum van kennisgeving van het onderzoek van een voorstel tot rangschikking en dezen van het Koninklijk besluit tot rangschikking.

Uwe Commissie is eveneens van meening dat, wanneer den Minister van Kunsten en Wetenschappen een voorstel tot rangschikking onderworpen wordt, deze door de Koninklijke Commissie van Monumenten en Landschappen heelemaal op de hoogte gebracht wordt, wat de esthetische, architecturale, geschiedkundige, wetenschappelijke of schiedrechtelijke waarde van het voorwerp betreft, maar van dit organisme niet verneemt welke de financieele gevolgen van de rangschikking zijn, wanneer het om een monument gaat, noch welke de gevolgen zijn in financieel en industrieel opzicht en de weerslag voor landbouw en boschwezen, wanneer het om een landschap gaat. Uwe Commissie stelt dan ook voor dat, zodra een voorstel tot rangschikking aan de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen voorgelegd wordt, deze met afgevaardigden van de verschillende betrokken departementen, als raadgevende leden, zou aangevuld worden. Deze bepaling is ook in de Franse wet op het behoud van monumenten en landschappen te vinden en zij lijkt afdoende.

De Minister van Kunsten en Wetenschappen moet zoo nauwkeurig mogelijk ingelicht worden over de uitgave welke voor de Schatkist voortvloeit uit de rangschikking van een bepaald monument of een bepaald landschap en hij moet weten of door deze daad van beveiliging van een landschap geen gewichtiger belangen van de industrie, van den landbouw of van den goeden gang van het boschwezen in 't gedrang komen.

De verschillende wijzigingen in artikel 1 betreffende het behoud van de monumenten, zijn toepasselijk op artikel 6, wat het behoud van de landschappen betreft.

Votre Commission propose de compléter l'article 6 par un paragraphe fixant au Ministre des Sciences et des Arts un délai de trois mois ou cours duquel il doit avoir répondu à une demande d'autorisation de travaux interdits par l'arrêté royal de classement : passé ce délai, le silence du Ministre sera considéré comme un refus du Gouvernement à la demande. Il ne serait pas équitable, en effet, de laisser *sine die* le propriétaire dans l'incertitude ou l'expectative d'une réponse.

Art. 15 bis.

Votre Commission s'est trouvée unanimement d'accord pour proposer que l'interdiction de placer des panneaux-réclames ou publicités généralement quelconques, sur un monument ou édifice classé, ou en un site classé ne donnera pas lieu à indemnisation, la valeur publicitaire de l'emplacement ne provenant nullement du fonds lui-même, mais de la proximité de celui-ci avec une voie de communication; semblable interdiction doit être assimilée à une servitude légale non sujette à indemnité. L'enlèvement d'un panneau placé avant que notification soit faite qu'une proposition de classement est à l'examen, peut toutefois donner lieu à indemnisation à concurrence de la valeur intrinsèque du panneau et des frais d'enlèvement.

Art. 25 bis.

Votre Commission propose de stipuler, afin d'éviter toute équivoque sur ce point, que la procédure résultant de la présente loi sera faite aux frais de l'Etat, à l'instar de celle en vertu de la loi du 17 avril 1835 relative à l'expropriation pour cause d'utilité publique.

Le Rapporteur,

E. DE PIERPONT

Le Président,

MAX HALLET.

Amendements présentés par la Commission

ARTICLE PREMIER.

1° Modifier l'alinéa premier comme suit :

« Sur la proposition, soit de la Commission Royale des Monuments et des Sites, soit du Collège des Bourgmestres et Echevins de la commune où ils sont situés, les monuments et édifices dont la conservation est d'intérêt national au point de vue historique, artistique ou scientifique sont, en tout ou en partie, classés par arrêté royal et placés sous la protection de l'Etat. »

Uwe Commissie stelt voor artikel 6 aan te vullen met een paragraaf waarbij den Minister van Kunsten en Wetenschappen een termijn van drie maanden tijd wordt gesteld, binnen denwelken hij moet geantwoord hebben op een aantigting om werken uit te voeren welke hij het koninklijk vraag tot machtiging om werken uit te voeren welke bij het Koninklijk besluit tot rangschikking verboden zijn: eens deze termijn verstreken, zal het stilzwijgen van den Minister als een weigering van wege de Regeering beschouwd worden. Het zou, inderdaad, niet redelijk zijn den eigenaar *sine die* in de onzekerheid te laten en hem op een antwoord te laten wachten.

Art. 15bis.

Uwe Commissie was eenparig van oordeel om voor te stellen dat het verbod reclameborden of gelijk welke advertenties op een gerangschikt monument of in een gerangschikt landschap te plaatsen, geen recht geven zal op schadevergoeding, daar de advertentiewaarde van de plaats geenszins te danken is aan het goed maar aan zijn ligging in de nabijheid van een verkeersweg; dit verbod moet vergeleken worden bij een wettig servituut waaruit geen schadevergoeding voortvloeit. Het wegnemen van een bord, dat geplaatst werd vóór de kennisgeving van een onderzoek van een voorstel tot rangschikking, mag evenwel vergoed worden tot beloop van de innerlijke waarde van het bord en van de opruimingskosten.

Art. 25bis.

Uwe Commissie stelt voor, ten einde op dit punt alle verwarring te voorkomen, dat de rechtspleging voortvloeiende uit deze wet op Staatskosten zal geschieden, naar het voorbeeld van deze voortvloeiende uit de wet van 17 April 1835 betreffende de onteigening ten algemeenen nutte.

De Verslaggever,

E. DE PIERPONT.

De Voorzitter,

MAX HALLET.

Amendementen door de Commissie voorgesteld.

EERSTE ARTIKEL.

1° De eerste alinea wijzigen als volgt :

Op voorstel, hetzij van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, hetzij van het College van Burgemeester en Schepenen van de gemeente waar zij gelegen zijn, worden de monumenten en gebouwen waarvan het behoud, in historisch, artistiek of wetenschappelijk opzicht van nationaal belang is, in hun geheel of gedeeltelijk gerangschikt bij Koninklijk besluit en onder bescherming van den Staat gesteld.

2° Modifier la dernière phrase du second alinéa comme suit :

« Elle est soumise ensuite à l'avis de la députation permanente, devant laquelle tous les intéressés peuvent présenter leurs observations dans le délai de deux mois à partir des notifications. »

3° Ajouter au second alinéa ce qui suit :

« La proposition de classement est ensuite transmise par le Gouvernement à la Commission Royale des Monuments et des Sites pour avis motivé; celle-ci sera, pour l'examen de la proposition, complétée à titre consultatif par un délégué du Ministère des Finances. »

4° Modifier la première phrase du troisième alinéa comme suit :

« L'arrêté royal décidant le classement ne peut intervenir que trois mois au moins après la notification de la proposition de classement aux propriétaires et autres intéressés ci-dessus désignés. »

ART. 6.

1° Compléter le premier alinéa comme suit :

« Les sites dont la conservation est d'intérêt national au point de vue historique, esthétique ou scientifique, peuvent être classés suivant les conditions et formes fixées à l'article premier; la Commission royale des Monuments et des Sites sera, pour l'examen de ces propositions, complétée à titre consultatif par un délégué du Ministère des Finances, ainsi que par un délégué de chacun des Départements Ministériels intéressés à la question. »

2° Ajouter au troisième alinéa ce qui suit :

« Le Gouvernement est considéré donner un refus à la demande si, dans le délai de deux mois après envoi des plans et renseignements réclamés par le Ministère des Sciences et des Arts, un arrêté royal autorisant les travaux interdits n'est pas intervenu. »

3° Ajouter un alinéa final :

« La prescription, même trentenaire, ne peut être invoquée contre le propriétaire et ayants droit au sujet d'indemnisation à la suite de classement. »

ART. 15bis.

Ajouter un article complémentaire conçu comme suit :

« L'interdiction de placer des panneaux-réclames ou publicités généralement quelconques, soit sur un monument

2° Den laatste volzin van de tweede alinea wijzigen als volgt :

Het wordt vervolgens aan het advies der bestemmige deputatie onderworpen, bij dewelke al de betrokkenen hun aanmerkingen mogen indienen binnen den termijn van twee maanden, te rekenen van af de beteekenningen.

3° Aan de tweede alinea het volgende toevoegen :

« Het voorstel tot rangschikking wordt vervolgens, door de Regeering, aan de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, voor met redenen omkleed advies overgemaakt; voor het onderzoek van het voorstel, zal die Commissie aangevuld worden met een afgevaardigde van het Ministerie van Financiën als raadgevend lid.

4° Den eersten volzin van de derde alinea wijzigen als volgt :

Het Koninklijk besluit, waarbij tot de rangschikking wordt besloten, mag eerst getroffen worden drie maanden tenminste na kennisgeving van het voorstel tot rangschikking aan de eigenaars en aan de andere hierboven vermelde betrokkenen.

ART. 6.

1° De eerste alinea aanvullen als volgt :

De landschappen waarvan het behoud, in historisch, aesthetisch of wetenschappelijk opzicht, van nationaal belang is, kunnen gerangschikt worden onder de voorwaarden en in de vormen vastgesteld bij het eerste artikel; de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen zal, voor het onderzoek van die voorstellen, aangevuld worden door een afgevaardigde van het Ministerie van Financiën, alsook door één afgevaardigde van elk der bij de zaak betrokken Ministeries, als raadgevende leden.

2° Aan de derde alinea toevoegen :

« De Regeering wordt geacht de aanvraag niet in te willigen indien binnen den termijn van twee maanden na inzending van de door het Ministerie van Kunsten en Wetenschappen gevraagde plans en inlichtingen, bij Koninklijk besluit geene toelating tot uitvoering der onzegde werken gegeven wordt. »

3° Een slotalinea toevoegen :

De verjaring, zelfs na dertig jaar, kan tegen den eigenaar en rechtverkrijgenden niet ingeroepen worden, in zake van vergoeding ten gevolge van rangschikking.

ART. 15 bis.

Een aanvullend artikel toevoegen, luidende als volgt :

« Het verbod van reclame-paneelen of gelijkwelke publiciteit aan te brengen, hetzij op een gerangschikt mo-

et édifice classé, soit en un site classé ne peut donner droit à indemnisation. »

ART. 25bis.

Ajouter un article complémentaire conçu comme suit :

« La procédure résultant de l'application de la présente loi sera faite aux frais de l'Etat, à l'instar de celle en vertu de la loi du 17 avril 1835 relative à l'expropriation pour cause d'utilité publique ».

monument of gebouw, hetzij van een gerangschikt landschap, kan geen recht op eenige vergoeding geven. »

ART. 25 bis.

Een aanvullend artikel toevoegen, luidende als volgt :

« De rechtspleging voortvloeiende uit de toepassing der tegenwoordige wet geschiedt op kosten van den Staat, gelijk die, krachtens de wet van 17 April 1835, betreffende de onteigening ten algemeenen nutte. »